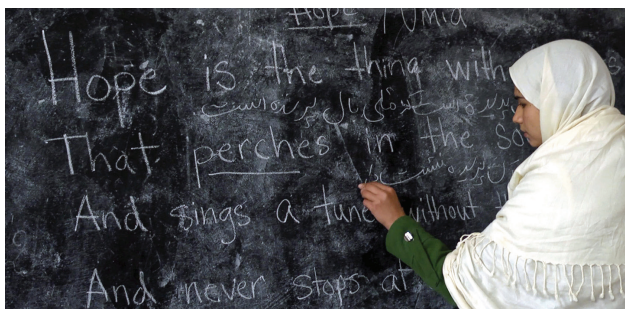

EN FLICKAS FRAMTID – MORGONDAGENS AFGHANISTAN

En film som följer det riskfyllda livet på en av Afghanistans banbrytande skolor för flickor.

Zabuli Education Center är den första skolan för tjejer i Deh'Subz, en by i landsbygden Afghanistan. För att hålla skolan igång måste grundaren Razia Jan hantera både hot från talibanerna, ogillande familjemedlemmar och den ångest som vissa flickor har inför sin livssituation. Filmen

FILMFAKTA

GENRE: Dokumentär
ÄMNE: Modersmål, Religionskunskap, Samhällskunskap, Värdegrund
ÅLDER: Från 13 år (H, Gy)
SPELTID: 45 min

TAL: Dari, Engelska
TEXT: Svenska
REGISSÖR: Beth Murphy
LAND: Afghanistan, USA
PRODUKTIONSÅR: 2016
ARTIKELNR: ETS5139

Every day counts and every day I pray that nothing goes wrong and they go forward. I can't be really sure what tomorrow brings.

– Razia Jan, grundare av Zabuli Education Center

visar de svårigheter som Zabuli står inför; hur deras starka önskan om utveckling hela tiden utmanas av en djupt konservativ kultur.

LÄROPLANSMÅL Lgr11 och Lgy11

Modersmål 7-9 – Ur det centrala innehållet

- Texter som kombinerar ord, bild och ljud och deras språkliga och dramaturgiska komponenter. Hur uttrycken kan samspela med varandra, t.ex. i tv-serier, teaterföreställningar och webbtexter.
- Ord och begrepp för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.
- Skillnader i språkanvändning beroende på i vilket sammanhang, med vem och med vilket syfte man kommunicerar.
- Aktuella samhällsfrågor i områden där modersmålet talas, i jämförelse med liknande frågor i Sverige.

Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer,
- reflektera över traditioner, kulturella företeelser och samhällsfrågor i områden där modersmålet talas utifrån jämförelser med svenska förhållanden.

Religionskunskap 7-9 – Ur det centrala innehållet

- Centrala tankegångar och urkunder i världsreligionerna islam, judendom, hinduism och buddhism.
- Varierande tolkningar och bruk inom världsreligionerna i dagens samhälle.
- Sambandet mellan samhälle och religion i olika tider, på olika platser.
- Religionernas roll i några aktuella politiska skeenden och konflikter utifrån ett kritiskt förhållningssätt.
- Hur religioner och andra livsåskådningar kan forma människors identiteter och livsstilar.
- Vardagliga moraliska dilemman. Analys och argumentation utifrån etiska modeller, t.ex. konsekvens- och pliktetik.
- Föreställningar om det goda livet och den goda människan kopplat till olika etiska resonemang, t.ex. dygdetik.
- Etiska frågor samt människosynen i några religioner.
- Etiska begrepp som kan kopplas till frågor om mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar, t.ex. frihet och ansvar.

Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- analysera kristendomen, andra religioner och livsåskådningar samt olika tolkningar och bruk inom dessa,
- analysera hur religioner påverkar och påverkas av förhållanden och skeenden i samhället,

- reflektera över livsfrågor och sin egen och andras identitet,
- resonera och argumentera kring moraliska frågeställningar och värderingar utifrån etiska begrepp och modeller

Samhällskunskap 7-9 – Ur det centrala innehållet

- De mänskliga rättigheterna inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Deras innebörd och betydelse.
- Hur mänskliga rättigheter kränks i olika delar av världen.

Religionskunskap Gymnasiet – Ur det centrala innehållet

- Världsreligionerna och olika livsåskådningar, deras kännetecken och hur de tar sig uttryck för individer och grupper i Sverige och i världen.
- Olika människosyn och gudsuppfattningar inom religioner.
- Religion i relation till kön, socioekonomisk bakgrund, etnicitet och sexualitet.
- Individers och gruppers identiteter och hur de kan formas i förhållande till religion och livsåskådning utifrån t.ex. skriftliga källor, traditioner och historiska och nutida händelser.
- Tolkning och analys av olika teorier och modeller inom normativ etik samt hur dessa kan tillämpas. Etiska och andra moraliska föreställningar om vad ett gott liv och ett gott samhälle kan vara.
- Analys av argument i etiska frågor med utgångspunkt i kristendomen, övriga världsreligioner, livsåskådningar och elevernas egna ställningstaganden.

Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla:

1. Förmåga att analysera religioner och livsåskådningar utifrån olika tolkningar och perspektiv.
2. Kunskaper om människors identitet i relation till religioner och livsåskådningar.
5. Förmåga att undersöka och analysera etiska frågor i relation till kristendomen, andra religioner och livsåskådningar.

Samhällskunskap Gymnasiet – Ur det centrala innehållet

- De mänskliga rättigheterna, vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.
- Gruppers och individers identitet, relationer och sociala livsvillkor med utgångspunkt i att människor grupperas utifrån kategorier som skapar både gemenskap och utanförskap.

Innan ni startar en diskussion kring filmen är det viktigt att läraren/ledaren går igenom handledningen och tänker på hur man ska hantera diskussionen och svaren.

INNAN NI TITTAR

- Vad kan ni om landet Afghanistan; Var ligger det, vilken religion har landet, vad associerar ni med landet?
- Vad vet ni om landets historia?

Skapa ett diagram med rubrikerna ”Vad jag vet”, ”Vad jag vill veta” och ”Vad jag lärde mig”. Börja med de två första rubrikerna och återkom efter ni tittat på filmen med den tredje rubriken. Ta in följande begrepp: Taliban, burka, hemgift och arrangerat äktenskap.

Vad jag vet	Vad jag vill veta	Vad jag lärde mig

UNDER FILMVISNINGEN

Be eleverna att skriva ner nyckelord, begrepp eller företeelser som är viktiga för filmen men även ord och begrepp som de inte förstår. Förklara sedan vad orden betyder och innebär och diskutera filmen utifrån dem.

I filmens introduktion får vi se lärare leta igenom elevernas väskor när de ska in i skolan. Stanna filmen där och diskutera gemensamt i klassen vad elevernas första reaktion är på detta.

DISKUSSIONSFRÅGOR

Förväntningar och begränsningar

- Vad tyckte ni om filmen?
- Fick ni lära er något nytt?
- Vad är kvinnornas förväntade roll och uppgift i Afghanistan?
- Vad tycker kvinnorna i filmen själva om dessa förväntningar?
- Vad skulle ni tycka om att ha dessa förväntningar på er? Diskutera!
- Vilka hinder och begränsningar möter kvinnorna i filmen och varför? Om ni möttes av dessa, hur skulle ni reagera då?

FAKTARUTA

BURKA

Burka är i muslimska sammanhang, i Indien, Afghanistan och Pakistan, en beteckning för traditionell kläddräkt för kvinnor med heltäckande fotsid klädnad och ansiktsslöja som bärs över övriga kläder. Vanligt är att ansiktet döljs bakom ett gallerliknande tygstycke.

TALIBANER

(av arabiska ṭālib ungefär ’student’, ’lärjunge’)

En islamistisk rörelse i Afghanistan och Pakistan. De afghanska talibanerna, som har sina rötter i kriget mot Sovjetunionen under 1980-talet, kom samman som en enhetlig rörelse hösten 1994, då de olika krigsherrarna som lett kampen mot de sovjetiska trupperna hamnat i inbördeskrig med varandra. I september 1996 grep talibanerna makten i Kabul, till en början välkomnade av många afghaner som lidit under den anarki som rått under inbördeskriget. Från Kabul drog talibantrupperna vidare norrut, där de mötte ett större motstånd. Under perioden 1998–2001 behärskade de nästan 90 procent av landet. Från Kandahar i södra Afghanistan, styrdes landet med brutala metoder i enlighet med extrema tolkningar av sharialagarna och djupt konservativa traditioner hos pashtunbefolkningen. Särskilt kvinnorna drabbades av inskränkt rörelsefrihet, förbud mot flickskolor och mot kvinnors förvärvsarbete. Religiösa och etniska minoriteter hamnade i väpnad konfrontation med regimen.

Efter terrorattackerna mot New York och Washington D.C. 11 september 2001 riktade USA sitt ”krig mot terrorismen” mot Afghanistan, och i oktober inledde en USA-ledd koalition bombningar av landet. Talibanregimen föll snabbt samman, men dess ledare undkom över gränsen till Pakistan och kunde efter några år organisera ett växande väpnat motstånd mot den internationella närvaron i Afghanistan och regeringen i Kabul.

Fakta hämtad från NE.se

Razia berättar i filmen att under hennes uppväxt i Afghanistan var det mycket som var annorlunda, kvinnor behövde då exempelvis inte ha burka eller täcka sitt huvud.

- Hur kommer det sig att det var annorlunda under Razia uppväxt?
- Vad är en burka och vad är dess syfte? Varför väljer en kvinna att bära burka eller att inte bära burka?
- Gå tillbaka till diagrammet som ni påbörjade innan filmen. Fyll nu på, under rubriken ”Vad jag lärde mig”, följande begrepp; Taliban och burka. Om det är något i den andra kolumnen ni inte får svar på får eleverna i uppgift att ta reda på detta.

Tvångs- och barnäktenskap

- Vissa av flickorna i filmen är redan förlovade och ska till att bli bortgifta. Vad är flickornas syn på äktenskapet?
 - Vad tycker ni om sättet som äktenskapet porträtteras i filmen?
 - Vad definierar ett barnäktenskap?
 - Vad definierar ett tvångsäktenskap?
 - Vad blir oftast konsekvenserna för en flicka som ingår äktenskap mot sin vilja i exempelvis Afghanistan?
 - Vad har Sverige för lagar som reglerar tvångsäktenskap och äktenskap med barn och hur lyder de?
 - Gå åter igen tillbaka till diagrammet. Fyll nu på, under rubriken ”Vad jag lärde mig”, med begreppen hemgift och arrangerat äktenskap.
- Om det är något i den andra kolumnen ni inte får svar på får eleverna i uppgift att ta reda på detta!

Rätten till utbildning

De flickor som går i skolan i Afghanistan förstår man har ett starkt stöd från i alla fall någon familjemedlem. Både Pashtanas och Rihalas mamma jobbar hårt för att döttrarna ska få gå i skolan.

- Har ni ett starkt stöd hemifrån när det gäller skolan?
- Är det lika viktigt här i Sverige med ett starkt familjestöd? Diskutera!
- Finns det andra än familjen som kan vara ett stöd?

När Pashtana får reda på att hon, nu när hon är förlovad, inte får gå kvar i skolan tar hon rättgift.

- Hur reagerar läraren som talar till Pashtana i filmen på detta, vad säger han till henne?
- Hur reagerar Pashtana på lärarens reaktion? Hur skulle ni reagera om ni var läraren respektive Pashtana? Diskutera!

Nazima nämner i filmen att hon har två timmar till skolan från sitt hem.

- Varför tror ni att hon trots den långa vägen, väljer att jobba på just den skolan?
- Vilken påverkan har lärarna på skolan i filmen på sina elever? Jämför med lärare i Sverige.

FAKTARUTA

BARNÄKTENSKAP

Äktenskap vid vars ingående en eller båda parter var under 18 år.

Svensk rätt godtar inte att barn under 18 år som bor i Sverige ingår äktenskap. Detta framgår i rättsordningen framför allt genom vigselreglerna och reglerna om erkännande av utländska äktenskap. Den svenska 18-årsgränsen överensstämmer med rekommendationer från FN:s barnrättskommitté och Europarådets parlamentariska församling.

Även barnäktenskap ingångna utomlands erkänns som utgångspunkt i Sverige. Detta gäller dock inte om någon av parterna var under 15 år vid vigseln. Sådana äktenskap erkänns i regel inte i Sverige.

Ett äktenskap ingånget utomlands av en person under 18 år erkänns inte heller i Sverige om någon av parterna vid tidpunkten för vigseln hade anknytning hit.

Barnäktenskap förekommer på flera håll i världen, särskilt i Afrika, Mellanöstern och södra Asien.

Syftet med många barnäktenskap är att befästa strategiska allianser mellan familjer eller klaner. Dessa allianser är därmed överordnade barnets rättigheter. I patriarkala samhällen är låga giftermålsåldrar dessutom ett sätt att försäkra sig om att flickan är oskuld när hon ingår äktenskap.

Även att en flicka blivit gravid kan bidra till låga giftermålsåldrar. Också fattigdom kan vara ett motiv till barnäktenskap, där en flicka anses utgöra en ekonomisk börda och därför gifts bort tidigt.

Även om några tillförlitliga statistiska uppgifter rörande barnäktenskap inte finns, eftersom många vigslar aldrig registreras, har mer än 750 miljoner kvinnor gift sig innan 18 års ålder enligt UNICEF (2018).

TVÅNGSÄKTENSKAP

En allmänt och internationellt vedertagen definition av tvångsäktenskap saknas. Vanligen brukas den av FN använda definitionen som beskriver tvångsäktenskap som ett giftermål för vilket det saknas fritt och giltigt samtycke från minst en av de personer som gifter sig.

Svensk rätt har ingen entydig definition av vilken typ av tvång som krävs för att ett äktenskap ska anses vara ett tvångsäktenskap. Vad som anses utgöra tvång skiftar i viss mån mellan olika rättsområden.

Generellt anses emellertid våld eller hot om antingen våld eller annan straffbar handling utgöra tvång. Även underförstådda hotelser kan vara tillräckligt för att ett äktenskap ska anses vara ingånget under tvång.

I Sverige godtas inte äktenskap som är ingångna under sådant tvång som beskrivits ovan. Detta manifesteras på olika sätt i rättsordningen: i vigselreglerna, reglerna om erkännande av utländska äktenskap och i den straffrättsliga regleringen.

Fakta hämtad från NE.se

FAKTARUTA

MALALA YOUSAFZAI

Malala Yousafzai, född 1997, är en pakistansk bloggare och aktivist för flickors och kvinnors rätt till utbildning. År 2009 redogjorde den då 12-åriga Malala Yousafzai, under pseudonym, för sitt liv som ung flicka i Pakistan via en blogg som publicerades av BBC. Bloggen fick stor uppmärksamhet internationellt och Malala blev en talesperson för de flickor och kvinnor som fått sina rättigheter inskränkta av den fundamentalistiska talibanrörelsen.

I takt med att uppmärksamheten kring Yousafzai växte röjdes så småningom hennes identitet. I oktober 2012 utsattes hon för ett mordförsök – på väg hem från skolan i en buss attackerades hon av en grupp talibaner och sköts i huvudet och nacken. Hon överlevde men fick allvarliga skador. Dådet väckte avsky såväl internationellt som i Pakistan. Bland reaktionerna märktes bl.a. det upprop, "I am Malala", som initierades av FN:s särskilda sändebud för utbildning, med målet att Pakistan skulle utarbeta en plan för att erbjuda alla barn utbildning och att samtliga världens länder skulle motverka diskriminering av flickor och säkerställa barns rätt till utbildning före 2016.

För sin gärning har Malala Yousafzai erhållit Nobels fredspris 2014 samt en mängd andra internationella utmärkelser.

Fakta hämtad från NE.se

I slutet av filmen berättar Razia för en klass om Malala.

- Vem var Malala Yousafzai och vad hände henne?
- Varför är det så viktigt med utbildning? Diskutera!
- Varför ökar faran för flickskolor i Afghanistan? Och vad är det för typ av attacker de utsätts för?

Razia säger i filmen att skolans säkerhet och framgång bygger på stödet från alla i byn, speciellt från männen.

- Varför är männens stöd så viktigt? Varför är männen så viktiga i kampen för jämställdhet? Diskutera!

Att göra motstånd och stå upp mot sin familj och släktingar kan få förödande konsekvenser för flickorna i filmen. Men ändå uppmanar Razia Jan dem att fortsätta att hävda sin rätt till utbildning. Hon liknar dem vid en blomma och säger att även om någon försöker krossa flickorna så kommer de att blomma igen.

- Är det rätt av Razia att uppmana och uppmuntra flickorna att kämpa trots att de kanske far illa av det? Diskutera!

Flickorna och kvinnorna i filmen står upp och kämpar för det de tycker sig ha rätt till.

- Varför är det så viktigt att stå upp för det du tror på?

- Vilka mänskliga fri- och rättigheter ska människor kunna förväntas ha?
- Hur skiljer sig fri- och rättigheterna för flickor i Afghanistan mot de fri- och rättigheter som ni har i Sverige?
- Vad kan man göra, både lokalt, nationellt och internationellt, för att förhindra barnåktenskap och se till att alla ska få tillgång till en utbildning?

Citat

"Mitt största hopp är att gå klart skolan. Då kan mitt liv förändras, då får jag en bra start. Det bästa sättet jag kan hjälpa min mamma på är att ta examen så snart som möjligt. Men jag är rädd för att folk runtomkring vill stoppa mig." Pashtana

- Reflektera över innebörden i detta citat och jämför med er egen situation.

"Några män kom in och sa: 'Snälla gör det till en pojkskola, för pojarna är Afghanistans ryggrad' och jag sa, 'Jo, men du vet att kvinnorna är Afghanistans ögon och tyvärr är ni blinda allihop.'" Razia

- Reflektera över innebörden i detta citat. Håller ni med?

"Era familjer skulle se på er som den här blomman. Något att skydda eller förstöra. Men den här blomman säger: 'Jag står stark. Även om ni försöker krossa mig, kommer jag att blomma igen och jag kommer att vara vacker.' Det är likadant med utbildning. Det är något vackert som ingen kan ta ifrån er. Oavsett hur lite man vet kan ingen ta det ifrån en." Razia

- Reflektera över innebörden i detta citat. Vad menas med det?

"Jag växte upp i Afghanistan, och på den tiden var det så fint här. Allt var mycket annorlunda då. Kvinnor behövde inte ha burka eller täcka huvudet. Man kunde röra sig fritt. Jag brukade cykla när jag var ung." Razia

- Reflektera över innebörden i detta citat och jämför med er egen situation.

FÖRDJUPNINGSUPPGIFTER

Drömmar om framtiden

I filmen får vi se hur både Pashtana och Rihala kämpar på olika sätt för att få gå kvar i skolan. Pashtanas största dröm är att få ta en examen och Rihala vill bli advokat. Låt eleverna fundera på sina egna drömmar för framtiden och vad det är de behöver göra för att de ska komma i uppfyllelse. Vilka hinder och utmaningar finns det på vägen och hur kan de lösa dem? Detta kan göras som en skriftlig inlämningsuppgift eller som en gemensam diskussion i klassen.

Afghanistans historia

Låt eleverna ta fram fakta om Afghanistans historia. Hur kommer det sig att det såg så annorlunda ut när Razia växte upp? Vilka är talibanerna? Vad är det för händelser i historien som gör att kvinnorna i exempelvis Kabul idag har så pass inskränkta rättigheter?

Kvinnors fri- och rättigheter

Låt eleverna göra research på kvinnors fri- och rättigheter i Afghanistan. Jämför dessa med andra länders fri- och rättigheter för kvinnor. Hur är kvinnorna i Afghanistans fri- och rättigheter påverkade av Sharialagarna?

Fördjupning

Dela in eleverna i grupper om 4-5 elever. Låt dem identifiera några av filmens frågor, exempelvis:

Flickors rätt till utbildning

Våld mot kvinnor

Barnäktenskap

Arbetet ska innehålla en översikt av frågan, en diskussion om de negativa kortsiktiga respektive långsiktiga konsekvenserna, samt ta upp några möjliga lösningar. Presentera arbetet med hjälp av olika typer av media; bilder, videos och länkar etc.

LÄNKAR

AFGHANISTANS HISTORIA I KORTHET

SO-rummet

<https://www.so-rummet.se/kategorier/historia/varldens-lander-historia/asien-historia/afghanistans-historia#>

UN Women

<http://www.unwomen.org/en>

UN Women är en FN-organisation som är inriktad på jämställdhet och kvinnors bemyndigande. UN Women etablerades för att påskynda framstegen när det gäller att möta kvinnors behov över hela världen.

UNGEI – United Girls Education Initiative

<http://www.ungei.org>

Syftet med UNGEI är att minska klyftan mellan könen och garantera lika tillgång till grundskola och gymnasium runt om i världen.

Malala-fonden

<https://www.malala.org>

Malala-fondens mål är att säkerställa att tjejer runt om i världen har tillgång till minst 12 år av säker och kvalitativ utbildning.

HeForShe

<http://www.heforshe.org/>

HeForShe uppmanar människor runt om i världen att tillsammans vara en stark och synlig kraft för jämställdhet.

Girls Not Brides

<https://www.girlsnotbrides.org>

Girls Not Brides är ett globalt partnerskap med mer än 900 civila samhällsorganisationer från över 95 länder som är engagerade i att förhindra barnäktenskap och möjliggöra för tjejer att uppfylla sin fulla potential.

Kabul 1967

<http://www.rferl.org/media/photogallery/afghanistan-kabulhistorical-photos/24892496.html>

År 1967 började William Podlich, en professor vid Arizona State University, undervisa vid Höskolan i Kabul, ett tvåårigt uppdrag med UNESCO. Hans fru och två döttrar följde med och på denna sida får vi ta del av bilder av ett helt annat Afghanistan än det vi ser nu.